

نام درس: فارسی (۱)		باسمه تعالی	تاریخ امتحان: ۱۴۰۱/۰۳/۰۹
نام و نام خانوادگی:		وزارت آموزش و پرورش جمهوری اسلامی ایران	ساعت امتحان: ۹ صبح
رشته: علوم انسانی و تجربی		اداره آموزش و پرورش شهرستان قوچان	مدت امتحان: ۸۰ دقیقه
پایه: دهم		دبیرستان غیردولتی راهیان نور	دبیر مربوطه: فاطمه قنبری
سوال	پاسخ	سوالات	
قلمرو زبانی (۷نمره)			
۱	۱	<p>ابیات زیر را بر اساس ترتیب اجزای جمله در زبان فارسی، مرتب کنید.</p> <p>الف) «گشت یکی چشمه ز سنگی جدا / غلغله زن، چهره نما، تیز پا»</p> <p>ب) «بشد تیز، رهام با خود و گبر / همی گرد رزم اندر آمد به ابر»</p>	
۰.۵	۲	مترادف و متضاد واژه «رفیع» را بنویسید.	
۰.۵	۳	<p>نقش ضمیر پیوسته (متصل) در بیت زیر را مشخص کنید.</p> <p>«آنکه عمری می دویدم در پی او سو به سو ناگهانش یافتم با دل نشسته رو به رو»</p>	
۱	۴	<p>کدام قسمت جمله زیر حذف شده است؟ نوع حذف را مشخص کنید.</p> <p>«نیکو خو، بهتر هزار بار از نیکو رو»</p>	
۰.۷۵	۵	<p>کاربرد معنایی پسوند «ک» را در هر یک از واژه های زیر بنویسید.</p> <p>الف) خورجینک : (ب) مردک : (پ) درمک :</p>	
۱	۶	<p>در عبارت زیر، جمله پایه (هسته) و جمله پیرو (وابسته) را مشخص کنید.</p> <p>«اینها دریادلان صف شکنی هستند که دل شیطان را از رعب و وحشت می لرزانند.»</p>	
۰.۵	۷	<p>در ابیات زیر، «چو» را از نظر کاربرد معنایی بررسی کنید.</p> <p>الف) «چو آگاه شد دختر گزدهم / که سالار آن انجمن، گشت کم»</p> <p>ب) «چو آمد خروشان به تنگ اندرش / بجنید و برداشت خود از سرش»</p>	
۰.۷۵	۸	<p>معنی واژان زیر را بنویسید.</p> <p>الف) میغ : (ب) ابدال : (پ) حاذق :</p>	
۱	۹	<p>از میان موارد زیر، ترکیب های وصفی و اضافی را جدا کنید؛ سپس، هسته هر یک را مشخص کنید.</p> <p>الف) ستاره غروب (ب) سرور آزادگان (ت) برترین حماسه</p> <p>پ) مسافر دیرین</p>	

قلمرو ادبی (۵نمره)	
۰.۵	کدام واژه مشخص شده، «استعاره» به شمار می آید؟ مفهوم آن را بنویسید. «ای مسافر دیرین بر روی خار و درد / ای چون ستاره، فروزان»
۱	مفهوم هریک از کنایه های زیر را بنویسید. الف) باب دندان بودن : ب) سپر انداختن : پ) مرد میدان بودن : ت) گمیت کسی لنگ بودن:
۱	ردیف و قافیه بیت زیر را مشخص کنید. «گلاب است گویی به جویش روان همی شاد گردد به بویش روان»
۰.۵	مشهودترین آرایه ادبی بیت زیر چیست؟ آن را در یک سطر توضیح دهید. «شود کوه آهن چو دریای آب اگر بشنود نام افراسیاب»
۱	هر قسمت مشخص شده، دربردارنده کدام آرایه ادبی است؟ «حسرت نبرم به خواب آن مرداب کارام درون دشت شب خفته است»
۰.۵	در بیت زیر، قسمت مشخص شده استعاره از چیست؟ «بر کن ز بن ، این بنا که باید از ریشه بنای ظلم برگند»
۰.۵	تعریف زیر بیانگر کدام قالب شعری زبان فارسی می باشد؟ «گونه ای از شعر معاصر است که آهنگ دارد اما وزن عروضی ندارد و جای قافیه ها در آن مشخص نیست.»
قلمرو فکری (۸نمره)	
۱	مقصود شاعر از مصراع های دوم و سوم سروده زیر چیست؟ «ای سرزمینی کز خاکت / خوشه های گندم می روید / و پیامبران بر می خیزند»
۱	ابیات زیر را بیانگر کدام ویژگی اخلاقی می باشد؟ «با بدان کم نشین که صحبت بد گر چه پاکی تو را پلید کند آفتابی بدین بدین بزرگی را لکه ای ابر ناپدید کند»
۲	با توجه به بیت زیر : «جمله عالم زین سبب گمراه شد کم کسی ز ابدال حق آگاه شد» الف) مقصود از «ابدال» چه کسانی است؟ ب) از نظر شاعر، علت گمراهی جمله عالم چیست؟
۱	ویژگی های حماسه را نام ببرید. (چهار مورد می باشد)
۱	مثل زیر آدمی را از چه کاری باز می دارد؟ «گندم نمای جو فروش»
۱	مولوی در بیت زیر، آدمی را از چه چیزی بر حذر می دارد؟ «چون بسی ابلیس آدم روی هست پس به هر دستی نشاید داد دست»
۱	بیت «جز از جام توحید هرگز ننوشم / زنی گر به تیغ ستم گردن من» به کدام یک از مفاهیم داخل پرانتز اشاره دارد؟ (یگانه پرستی ، ظلم ستیزی)

پانجمه

قلمرو زبانی	
۱	الف) یکی چشمه، غلغله زن، چهره نما، تیزپا ز سنگی جدا گشت. ب) رهام تیز با خود و گبر بشد، همی گرد رزم به ابر اندر آمد.
۲	مترادف: بلند متضاد: حضيض، پست
۳	ناگهانیش یافتم(ناگهان او را یافتم) ← - ش (او): مفعول
۴	[است] فعل به قرینه معنوی حذف شده است.
۵	الف) تصغیر ب) تحقیر پ) تقلیل
۶	اینها دریادلان صف شکنی هستند (پایه) دل شیطان را از رعب و وحشت می لرزانند(پیرو)
۷	الف) وقتی که ب) مانند
۸	الف) ابر ب) مردان کامل پ) چیره دست
۹	الف) اضافی، هسته: ستاره ب) اضافی، هسته: سرور پ) وصفی، هسته: مسافر ت) وصفی، هسته: حماسه
قلمرو ادبی	
۱۰	خار (استعاره از درد و رنج و سختی)
۱۱	الف) مورد علاقه بودن ب) تسلیم شدن پ) توانایی انجام کاری را داشتن ت) ناتوان بودن در کاری
۱۲	قافیه: روان، روان ردیف: ندارد
۱۳	(اغراق) هرگاه در بیان ویژگی و صفت چیزی زیاده روی شود، در زبان ادبی به این کار اغراق می گویند.
۱۴	مرداب: استعاره از خواب و بی تحرکی دشت شب: اضافه تشبیهی
۱۵	استعاره از ظلم
۱۶	شعر سپید
قلمرو فکری	
۱۷	مصراع دوم: حاصلخیزی سرزمین قدس. مصراع سوم: برانگیخته شدن پیامبران از سرزمین قدس.
۱۸	هم صحبت و هم نشین
۱۹	الف) مردان کامل، اولیای الهی ب) نشناختن مردان کامل به علت شباهت ظاهری و بی توجهی به باطن
۲۰	داستانی، قهرمانی، قومی و ملی، حوادث خارق العاده
۲۱	دو رویی و ریاکاری
۲۲	از اعتماد کردن به اشخاص بر اساس ظاهرشان
۲۳	یگانه پرستی